

Bilaga 2: SIP LIGHTer Verksamhetsberättelse summering 2025

Summeringen av verksamhetsberättelsen beskriver vilka mål som nåtts och vilka aktiviteter som genomförts på en övergripande nivå inom det strategiska innovationsprogrammet (SIP) LIGHTer.

Verksamhetsledningens övergripande kommentarer

Året har lyst upp av många spännande och givande aktiviteter. Det internationella arbetet har tagit stor plats med flera givande aktiviteter som det femte mötet inom European Lightweighting Network i Krakow, Polen, studieresa till Tyskland tillsammans med svenska företag och Tysk-Svenska Handelskammaren, JEC World i Paris och vår resa till FAME (Future of Advanced Materials in Europe) i Portugal under hösten. Under året har vi även haft lite olika event i Sverige. Det sista LIGHTer Summit ägde rum i Göteborg, och alla nätverk och flera projektledare bjöds in till att berätta om vad LIGHTer inneburit för dem och deras verksamheter. Där fick även Net Zero Industry delta och berätta om sitt program. Vi har även anordnat en webinarieriserie om den senaste upplagan av Lättviktsagendan som publicerades under våren.

SIP LIGHTer är en av de nationella plattformar som varit med i samarbetet kring att ta fram en färdplan för avancerade material i Sverige.

LIGHTers internationella strategi är uttryckt som nio punkter vi ska uppnå fram till 2026. Den viktigaste frågan är att Sverige är etablerat i European Lightweighting Network (ELN). Den femte konferensen inom ELN ägde rum i Krakow, Polen i juni. Där fick vi mer information om hur nätverket kan bidra konkret till strategier på EU-nivå genom Jürgen Tiedjes och Eva Schillingers medverkan på konferensen. Under året har vi varit ansvariga för att koordinera arbetsklustret "Dissemination & Awareness" inom ELN. Vi har påbörjat arbetet med att överlämna koordinatorsrollen till ett annat land, då resurserna för att delta i ELN minskar 2026.

Andra internationella aktiviteter under året har varit medverkan på *JEC World* i Paris, deltagande på och ett projekt om lättvikt och den maritima sektorn tillsammans med Tysk-Svenska Handelskammaren.

I samband med att SIP LIGHTer kommer avslutas ser vi ett förnyat behov av att positionera lättviktens betydelse i förhållande andra befintliga eller framtida innovationssatsningar. Inom ramen för vårt exit-arbete skrev vi en ansökan om förprojekt till de nationella excellenskluster som ska upprättas i Sverige. Ansökan blev godkänd, och under hösten har vi arbetat med att undersöka samverkansmöjligheter och nästa steg mot ett excellenskluster.

Vi strävar hela tiden efter att LIGHTer ska stå för nyskapande. Det ska genomsyra alla aktiviteter, hur vi arbetar och hur vi agerar mot varandra. Vår värdegrund beskriver vår syn på relationen mellan partners, finansörer, medarbetare inom programmet och andra aktörer som arbetar för att främja utvecklingen av lättare produkter. Värdegrunden är kärnan i vår nyskapande struktur för forskning och innovation, en utvecklingsmiljö som driver fram nationell samordning och ger tillbaka mer konkurrenskraft per insatt utvecklingskrona. Våra fyra ledord är hållbarhet, förnyelse, öppenhet och samverkan.

Med öppet och kreativt sinne har vi intensifierat samarbetet med våra europeiska partners, aktivt bidragit till nästa generations strategiska innovationsprogram och ödmjukt fortsatt vår utveckling av LIGHTer i fjärde etapp (2023–2025).

Fokusområden

Under 2025 har vi arbetat med de tre rekommendationerna i Lättviktsagendan:

1. Optimera energi- och resurseffektivitet
2. Skapa hållbara värdecirklar
3. Stärk integreringen av lättvikt inom fler områden

1. Optimera energi- och resurseffektivitet

”Ökad energi- och resurseffektivitet är en förutsättning för att skapa hållbar framgång ekologiskt, ekonomiskt och socialt. Behovet av ökad resurshushållning påskyndas av att pandemi och konflikter bromsar globaliseringen. Det skärper i sin tur kraven på självförsörjning till följd av brist på material, energi och trygga leveranskedjor.

I det perspektivet är lättviktsinnovation en möjliggörare vars potential behöver tas till vara fullt ut. Vi måste säkra att utvecklade metoder, nya material och produktutveckling främjar den cirkulära och hållbara utvecklingen över tid.

Smart design, biobaserade råvaror, återanvändning, återtillverkning och återvunna materialströmmar är avgörande parametrar. Utvecklade digitala lösningar för exempelvis beräkningsmodeller och produktionsprocesser är centrala verktyg för att stärka lättviktsinnovationens förutsättningar som hållbarhetskatalysator, i alla sammanhang.”

I alla projekt vi finansierar strävar vi efter att utveckla resurseffektiva lösningar genom användning av lättviktsmaterial. Under året har LIGHTer framhävt, diskuterat och illustrerat lättviktsmaterialens betydelse för resurseffektivitet i olika svenska och europeiska sammanhang. Det har gjorts inom bland annat LIGHTer Summit, dialog med Net Zero Industry och vår webinariserie om hållbarhet kopplat till Lättviktsagendan.

2. Skapa hållbara värdecirklar

”Lösningar baserade på smart lättviktsdesign och en utvecklad teknik för produktion och material ger i regel omedelbara resultat i form av minskade koldioxidutsläpp.

Samtidigt ser vi att de positiva hållbarhetseffekterna av lättvikt kan få en långsiktig och ännu mer positiv dominoeffekt, när fler dimensioner av hållbarhet vägs in tidigt i processen. Lättviktslösningar bidrar utan tvekan till energi- och materialeffektivitet på högre nivåer i systemet. Att utgå från värdecirklar, där varje delmoment i livscykeln analyseras och sätts in i ett sammanhang redan på designstadiet, minimerar risken för framtida fallgropar.

För att nå dit krävs modifierade eller helt nya samarbeten och i vissa fall nya affärsmodeller. Det fullt ut cirkulära förhållningssättet kan innebära målkonflikter under resans gång, men det övergripande

hållbarhetsperspektiv måste alltid vara överordnat. Om inte annat för att anpassa sig till yngre generationer, där exempelvis delningsekonomi som hållbarhetsmodell redan är etablerad.”

LIGHTer har engagerat sig i strategiska samtal med ledande aktörer och nätverk för att drastiskt minska användningen av jungfruligt material. På våra evenemang har vi bjudit in visionära talare och banbrytande forskare som har delat inspirerande exempel på hur målen kan förverkligas. Vi strävar efter att leda vägen mot en hållbar framtid genom att visa att innovativa lättviktslösningar verkligen kan göra skillnad.

3. Stärk integreringen av lättvikt inom fler områden

”Mycket av lättviktsutvecklingen har hittills, av naturliga skäl, skett inom mobilitetssektorn. Kraven på minskade koldioxidutsläpp inom exempelvis fordon, flyg och sjöfart har funnits länge.

Genom ett fortsatt målmedvetet arbete för att integrera lättvikt i fler sammanhang finns förutsättningar för cirkulära lösningar inom betydligt fler områden. Bygg-, jordbruks-, skogs- och energisektorn är exempel på branscher där lättvikt har en oerhört stor hållbarhetspotential sett ur såväl ekonomiska, ekologiska som sociala perspektiv.

Det handlar om allt från minskade utsläpp till en bättre arbetsmiljö. Det förutsätter en fortsatt satsning på branschöverskridande samarbeten och ökad kompetens, men också att standardisering och regelverk inom ”nya lättviktsbranscher” följer med i utvecklingen och anpassas till alla de möjligheter som lättviktsinnovationer skapar.”

Under 2025 har SIP LIGHTer arbetat på olika sätt för att främja lättviktslösningar inom nya sektorer, men kanske främst genom våra internationella aktiviteter, såsom samarbetet med Tysk-Svenska Handelskammaren och vårt deltagande på FAME workshop i Portugal.

Mål och utfall 2025

LIGHTers verksamhet styrs med utgångspunkt i den strategiska forsknings- och innovationsagendan för lättvikt, ”Lättvikt lyfter svensk konkurrenskraft – för en mer hållbar värld”. Utifrån LIGHTers långsiktiga mål och effekter har vi definierat nedanstående Key Performance Indicators (KPI). De fetmarkerade nyckeltalen rapporteras varje styrelsemöte. De övriga används vid strategiska diskussioner i styrelsen samt av både verksamhetsledningen och respektive innovationsmekanism för att få en bredare bild av om vi är på rätt väg. En redovisning av utfall för våra KPI kommer att presenteras på årsstämman.

KPI #1 Hållbarhet

- 1.1: Andel av LIGHTer hållbarhetsstöd, godkända hållbarhetsanalyser från Fol-projekt
- 1.2: Andel kvinnor i LIGHTers styrelse och ledningsgrupper
- 1.3: Antal workshop/kurser per år inom LIGHTer PhD Network om hållbarhet

KPI #2 Hållbar tillväxt

- 2.1: Ackumulativt antal unika företag i LIGHTers stora utlysningar
- 2.2: Antal unika företag i LIGHTer Småföretags utlysningar
- 2.3: Antal unika organisationer som deltagit i någon av LIGHTers aktiviteter per år
- 2.4: Ackumulativt antal doktorander inom LIGHTer PhD Network som har genomfört doktorandkursen

KPI #3 Innovationseffektivitet

3.1: Ackumulativt antal sampublicationer med industri och med andra U&H

3.2: Ackumulativt antal sampublicationer med internationell part

3.3: Ackumulativt antal gemensamma aktiviteter mellan LIGHTer PhD Network och LIGHTer Academy

LIGHTer Verksamhetsberättelse

Eftersom SIP LIGHTer är under en avvecklingsfas har vi i år valt att endast redogöra för verksamhetsåret genom årsstämmas sedvanliga underlag. Tidigare år har vi lagt mycket resurser (både mantimmar och pengar) på en verksamhetsberättelse som vi använt som kommunikationsmaterial i extern kommunikation.

LIGHTers projekt

Verksamhetsledningen följer i dialog med Vinnova upp de avslutande projekten från SIP LIGHTers sista utlysningar 2023, inklusive de som förlängts in i 2026, för att säkerställa att målen för dessa Vinnova-finansierade projekt fullföljs

Styrelse och Ledningsgrupp

Styrelsen 2025 har bestått av:

Bengt Nilsson, Lamera

Erik Bergkvist, Volvo

Fredrik Edgren, Volvo Cars

Magdalena Sandström, DIAB

Anna Karin Jönbrink, AFRY

Tomas Ireman, SAAB

Margareta Groth, LTU

Anders Sjunnesson, GKN

Henrik Blycker, Oxeon

Martin Hede, SCANIA

Pernilla Walkenström, RISE

Ledningsgruppen 2025 har bestått av:

Marie Jonsson, Linköpings universitet

Harald Hasselblad, Volvo Cars

Lars Nyborg, Chalmers

Valberedningen 2025 har bestått av:

Patrik Fernberg, LTU (Akademi)

Erik Sandahl, AB Volvo (Industri)

David Mattsson, RISE (Industriforskningsinstitut), Ordförande